

Tulorekisteriyksikkö
PL 5
00055 TULOREKISTERI

LAUSUNTO

HE 179/2024
Hallintovaliokunta 28.2.2024

Asia

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi ulkomaalaislakia ja siihen liittyviä lakeja (HE 179/2024).

Esityksen mukaan työperusteinen oleskelulupa sidotaan työhön siten, että oleskelulupaa ei saa peruuttaa laissa säädettyinä määräaikana, jos ulkomaalainen työntekijä jää työttömäksi. Hallituksen esityksessä on ehdotettu työnantajille säädettäväksi ilmoitusvelvollisuuksia Maahanmuuttovirastolle työsuhteen tai työnteen ennenaikaisesta päättymisestä sanktion uhalla.

Hallintovaliokunta on pyytänyt lausuntoa tulorekisteritietojen mahdollisesta hyödyntämisestä (tekniset ja lainsäädännölliset huomiot) työnantajille ehdotetun ilmoittamisen sijaan.

Verohallinnon Tulorekisteriyksikkö lausuu asiassa kunnioittaen seuraavaa:

Lausunto

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt lausuntoa erityisesti siitä, voiko tulorekisteriä hyödyntää työnantajille esityksessä ehdotetun ilmoittamisen sijasta.

Tieto työsuhteen päättymisestä ei ole tällä hetkellä tulorekisterissä pakollinen tieto, ellei kyse ole eläkkeelle siirtymisestä. Tulotietojärjestelmästä annetulla lailla (53/2018) ei itsessään muodosteta työnantajille ilmoitusvelvollisuutta, vaan ilmoitusvelvollisuus tulee aina olla säädettyinä muualla laissa. Käytännössä tulotietojärjestelmästä annetussa laissa (6 § ja 7 §) säädetään siitä, mitkä muualla laissa olevat ilmoitus- tai tiedonantovelvollisuudet tulee hoitaa tulorekisteriä välineenä käyttäen. Jos esityksessä ehdotettu ilmoitusvelvollisuus hoidettaisiin tulorekisterin kautta, edellyttäisi se nyt käsiteltävinä olevien lakien muuttamisen lisäksi myös tulotietojärjestelmästä annetun lain 6 §:n muuttamista.

Tekniset huomiot, jos tiedot ilmoitetaan tulorekisterin kautta

Lainsäädännöllisten muutosten lisäksi tietojen ilmoittaminen tulorekisterin kautta aiheuttaisi tarpeen lisätä tulorekisteriin ilmoitettavia tietoja. Kuitenkin tarvittavat muutokset voitaisiin teknisesti toteuttaa suhteellisin pienin muutoksin, koska tulorekisterissä on jo käytössä palvelussuhteen päättymisen syykoodisto. Lisäksi jos haluttaisiin erillinen tieto kolmansien maiden kansalaisista, tämäkin muutos voidaan lisätä olemassa olevaan koodistoon. Muutosten hinta-arvio on noin 36.000–50.000 euroa ja se voitaisiin rahoittaa Tulorekisteriyksikön omalla vuosimuutoksiin tarkoitettulla kehittämisrahalla.

Aikataulullisesti uudet tiedot voitaisiin saada toteutettua vuoden 2026 vuosimuutoksina, jolloin tiedot olisivat käytettävissä marraskuussa 2025. Aikaisemmin muutoksia ei ehditä toteuttaa.

Tiedot ilmoitetaan tulorekisteriin ensisijaisesti sähköisesti. Erityisistä syistä tietoja voi ilmoittaa paperilomakkeella. Jos esityksessä ehdotettuja tietoja on tarve ilmoittaa paperilomakkeella, ilmoittaminen aiheuttaa muutostarpeita paperilomakkeelle. Tällä hetkellä paperilomakkeella ei voi lainkaan ilmoittaa vapaaehtoisia tietoja, jollainen tieto työsuhteen päättymisestä tällä hetkellä on. Tietojen mahdollinen lisääminen paperilomakkeelle aiheuttaa kustannuksia, joiden määrää ei ole tällä aikataululla pystytty tarkemmin arvioimaan.

Lisäksi on syytä kiinnittää huomiota, että esityksessä olevat tietojen ilmoittamisen määräajat (7 ja 14 päivää) eivät vastaa tulorekisterin voimassa olevia määräaikoja. Tulorekisteriin tiedot on ilmoitettava pääsääntöisesti viiden kalenteripäivän kuluessa maksupäivästä. Lisäksi tietyt tiedot voi ilmoittaa kuukausittain.

Maahanmuuttoviraston tiedonsaantioikeudet tulorekisteristä

Tulorekisteriyksikkö pyytää lisäksi kiinnittämään huomiota siihen, että Maahanmuuttovirastolta puuttuu oikeus saada tietoja tulorekisteristä kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten annettu lain (224/2024) perusteella. Koska laissa ei ole huomioitu Maahanmuuttoviraston tarvetta tulorekisterin tiedoille kyseisen asiakasryhmän osalta, ei tulorekisteristä voida tällä hetkellä luovuttaa tietoja Maahanmuuttovirastolle kyseisten asiakkaiden osalta. Jos ko. lain perusteella on tarve saada tietoja tulorekisteristä, tulisi tulotietojärjestelmästä annettua lakia tältä osin muuttaa.

Johtaja

Terhi Holmström

Johtava asiantuntija

Sari Wulff